ਮੇਸਰਜ਼ ਗ੍ਰੈਨਿਊਲਸ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 593-594)

23 ਜਨਵਰੀ, 2020

[ਨਵੀਨ ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਕਸਟਮ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1962:

19.5.1992 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਅਗਾਊਂ ਲਾਇਸੰਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੇਪ ਨੂੰ 25.11.1993 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੈਸੀ ਨੇ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। 25.11.1993 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਪਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਖੇਪ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 25.11.11 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। .1993 ਮਿਤੀ 18.3.1994 ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਈ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਸਾਇਣ ਦੇ ਆਯਾਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾਲ/ਰਾਜ ਉਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਸੀ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਸਰਵਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ - ਰੱਖੀ ਗਈ: ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ - ਇਹ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਰਥਾਤ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਹ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਰਾਜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਰਾਜ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਿਤ: 19.05.1992 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਅਗਾਊਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਖੇਪ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 25.11.1993 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ

18.03.1994 ਦੀ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਿ ਛੋਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੇਪਾਂ ਛੋਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 8][1186 ਏ-ਸੀ]

2. ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਰਾਜ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦੇ ਅਮੂਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਅਣਜਾਣਪੁਣੇ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ, ਕੀ ਰਾਜ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਕੁਕਰਮ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ। ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 18.09.1994 ਦੀ ਆਪਣੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਬੇਰੁਖ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਆਮ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। [ਪੈਰਾ 9][1186 ਈ-H; 1187-ਏ]

ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ (1988) 1 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 626 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (2004) 173 ਈ ਐਲ ਟੀ 14 - ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ।
ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2004) 173 ਈਐਲਟੀ 14	ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ	ਪੈਰਾ 8
(1988) 1 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 626	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 10

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 593- 594।
ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਵਿੱਚ 2017 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ.ਐੱਮ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 10198 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 14.06.2017 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2001 ਦਾ ਨੰਬਰ 8937 ਅਤੇ 2001 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 8937 ਵਿੱਚ 07.12.2016 ਦਾ ਹੁਕਮ

ਬੀ. ਆਦਿਨਾਰਾਇਣ ਰਾਓ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਡੀ. ਭਰਤ ਕੁਮਾਰ, ਤਦੀਮੱਲਾ ਭਾਸਕਰ ਗੌਥਮ, ਅਮਨ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਅਭਿਜੀਤ ਸੇਨਗੁਪਤਾ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਕਮਣੀ ਬੋਬੜੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੰਸ਼ਜਾ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਨੀਸ਼ਾ ਸਾਮੰਤਾ, ਬੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਵੀਨ ਸਿਨਹਾ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ 07.12.2016 ਅਤੇ 14.06.2017 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਹੈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਾਲ 1993 ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਐਂਟਰੀ ਬੇਅਰਿੰਗ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ 96 ਟਨ ਰਸਾਇਣਕ "ਐਸੀਟਿਕ ਐਨਹਾਈਡ੍ਰਾਈਡ" ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ। 290,291 ਅਤੇ 300 ਮਿਤੀ 01.12.1993, 01.12.1993 ਅਤੇ 14:12.1993 ਨੂੰ ਐਡਵਾਂਸ ਲਾਈਸੈਂਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਕੰਟੇਨਰ ਡਿਪੂ (ਆਈ ਸੀ ਡੀ), ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਨੇ ਕਸਟਮ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਖੇਪ ਦੀ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। 203/1992, 204/1992, ਦੋਵੇਂ ਮਿਤੀ 19.05.1992। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਯਾਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰ. 203/1992 ਅਤੇ 204/1992 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 183/1993 ਮਿਤੀ 25.11.1993, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ਾ ਦਰਾਮਦ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣ ਗਿਆ, ਛੋਟ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। 25.11.1993 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 105/1994 ਮਿਤੀ 18.03.1994 ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਸਾਇਣ ਦੇ ਆਯਾਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਰਗੇ ਦਰਾਮਦਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਧ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਐਡਵਾਂਸ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਸਾਇਣ ਦਾ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। 183/1993 ਮਿਤੀ 25.11.1993.

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖੇਪਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀਅਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1962 ਦੀ ਧਾਰਾ 28 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਸਮਾਨ ਖੇਪਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। 25.11.1993 ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਛੋਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 20.11.1997 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਨੁਕੂਲ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਬਿੱਲ ਆਫ਼ ਐਂਟਰੀ ਨੰ. 312 ਮਿਤੀ 12.09.1993, ਬਿੱਲ ਆਫ਼ ਐਂਟਰੀ ਨੰ. 28 ਮਿਤੀ 10.02.1994 ਅਤੇ ਬਿੱਲ ਆਫ਼ ਐਂਟਰੀ ਨੰ. 27 ਮਿਤੀ 09.02.1994 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਖੇਪਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਗਾਊਂ ਲਾਇਸੰਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 12.2.1998 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲਾ ਨੰਬਰ 290, 291 ਅਤੇ 300 ਮਿਤੀ 01.12.1993, 01.12.1993 ਅਤੇ 14.12.1993 ਦੇ ਅਧੀਨ ਖੇਪਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਧੀਨ ਸਨ ਉਹੀ ਅਗਾਊਂ ਲਾਇਸੈਂਸ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 18.03.1994 ਦੀ ਆਪਣੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ) ਨੇ ਉਸੇ ਤਰਕ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

5. ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਛੋਟ ਲਈ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖੇਪਾਂ ਨੂੰ 25.11.1993 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ 18.03.1994 ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਨਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (2004) 173 ਈਐਲਟੀ 14 ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

6. ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ. ਅਦੀਨਾਰਾਇਣ ਰਾਓ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 19.05.1992 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਐਡਵਾਂਸ ਲਾਇਸੰਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 25.11.1993 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੇਪ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਰੱਖਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 14288 ਆਫ਼ 2004 (ਸੀਸੀ ਨੰ. 5418/2004) ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਨੱਥੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਅਸਫਲਤਾ ਹੀ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮਨਮਾਨੀ ਸੀ।

7 ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਪ ਦਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਛੋਟ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

8. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਕਿ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਖੇਪ 19.05.1992 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਅਗਾਊਂ ਲਾਇਸੰਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਖੇਪ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 25.11.1993 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 08.13 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। .1994 ਕਿ ਛੋਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੇਪਾਂ ਛੋਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ), ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:

"7... ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਡਵਾਂਸ ਲਾਇਸੈਂਸ ਸਕੀਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਸੀ, ਪਰ 25.11.1993 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। 18.3.1994 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤਿੰਨੋਂ ਖੇਪਾਂ ਲਈ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਖੇਪਾਂ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨ ਖੇਪਾਂ ਐਡਵਾਂਸ ਲਾਇਸੈਂਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।"

9. ਇਹ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਕਸਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਰਾਜ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦੇ ਅਮੂਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਅਣਜਾਣਪੁਣੇ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ, ਕੀ ਰਾਜ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਕੁਕਰਮ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਤੀ 18.03. 1994. ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਹੈ

ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਆਮ ਬਿਆਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

10. ਅਸੀਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ, (1988) 1 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 626 ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ: -

"10. ਕੇਸ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਕਸਰ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਰਵੱਈਏ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾਂ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਹੈ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦੇ ਅਮੂਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਨਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਾਲਿਸੀ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਬੰਧਤ ਕੰਪਨੀ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਵਿਧਾਨਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਢੁਕਵੇਂ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ, ਇਸਲਈ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਟਾਲਣ ਯੋਗ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

11. ਇਸਲਈ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- **ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।**

Advocate Shifa Kler